

دیالکتیک علم و ارزش (بررسی دیدگاههای گوناگون با تاکید بر اندیشه ماکس وبر)

علی حسین حسین زاده،^۱ حسین تامرادی^۲

۱- دانشیار، گروه علوم اجتماعی، دانشکده اقتصاد و علوم اجتماعی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران
۲- دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه علوم اجتماعی، دانشکده اقتصاد، دانشگاه شهید چمران، اهواز، ایران

چکیده

مقاله حاضر با مقدمه ای برای مفهوم شدن بحث آغاز می شود. سپس به بیان دیدگاه وبر در این رابطه پرداخته و دو مفهوم گزینش مبتنی بر ارزش و روش های فارغ از ارزش شرح داده و دلایل مطرح کردن آنها از سوی وبر بیان شده است. مقاله به تحلیل استدلال های مهم درباره استقلال علم از ارزش پرداخته و در مقابل دیدگاههای مخالف آن ارائه گردید. در نهایت نیز دسته بندی ای از دیدگاهها مختلف نسبت به علم و ارزش انجام گرفته و نتیجه گیری ارائه شده است.

کلمات کلیدی

علم و ارزش، فلسفه علوم اجتماعی، ماکس وبر

نکات برجسته پژوهش

- نظم و ساختار کیفی مطالب به طوری که از دیدگاه وبر شروع، و به سایر دیدگاهها می رسد
- بیان ساده از مباحث پیچیده فلسفه علوم اجتماعی
- طرح مبحث لازمه توجه به ارزش های اخلاقی در علوم اجتماعی

۱-مقدمه

اندیشه اجتماعی همیشه و از زمانی که تمدن بشری بوجود آمده وجود داشته و کسانی چون روحانیون دینی و فلاسفه در مورد جامعه خویش فکر کرده اند. اما اندیشه اجتماعی به صورت عینی و تجربی آن از ابن خلدون مسلمان شروع شد و توسط آگوست کنت به صورت رشته ای مدون درآمده است.

برخی از مکاتب فلسفی و اجتماعی جدید مدعی اند که بین ارزش ها و واقعیت جدایی وجود دارد. دیوید هیوم اولین کسی است که به جدایی این دو مفهوم پرداخته است. هیوم هست ها را از باید ها تمیز داده و معتقد است هرگز باید ها (اخلاق) از هست ها (علم) بدست نمی آیند. در واقع ارزش ها از واقعیت های منطقی بوجود نمی آیند. «چه رابطه منطقی ای میان هست و

¹ -alihos81@yahoo.com